

dr hab. Arkadiusz Krupa
Dziedzina, sztuki muzyczne
Dyscyplina, instrumentalistyka
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
w Warszawie

Recenzja pracy doktorskiej Pani mgr Moniki Sęk

Zlecniodawca recenzji

Rada do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie.
Uchwała Nr 96/2020 z dnia 23 listopada 2020 r.

Podstawowe dane o kandydatce

Pani Monika Sęk ukończyła Akademię Muzyczną w Krakowie z wyróżnieniem w 2008 roku.

W roku 2012 zdała egzamin i została przyjęta na stanowisko Solistki do Orkiestry Opery Krakowskiej, a od roku 2013 jest również I Oboistką Orkiestry Akademii Beethovenowskiej.

W Latach 2014-2015 po wygraniu przesłuchań, brała czynny udział w III edycji projektu „Akademia Sinfonia Varsovia”.

Obecnie (od 2016 roku) pracuje również jako asystent w Katedrze Instrumentów Dętych Drewnianych Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie.

Z ogromnym powodzeniem regularnie współpracuje z najlepszymi polskimi orkiestrami, brała udział w wielu mistrzowskich kursach muzycznych.

Zdobyła wiele nagród na konkursach krajowych i międzynarodowych, między innymi:

- III Nagroda na IV Międzynarodowym Akademickim Konkursie Oboistów i Fagocistów w Łodzi (2011 rok).

- W 2011 roku III Nagroda na prestiżowym konkursie „Lions European Music Competition for Oboe w Maastricht.
- W roku 2012 otrzymała wyróżnienie na VI Międzynarodowym Konkursie Muzycznym im. Michała Spisaka w Dąbrowie Górniczej.

W środowisku muzycznym Pani Monika jest osobą lubianą i cenioną zarówno za wysoki poziom artystyczny, jaki prezentuje w swej grze, ale także za skromność oraz pogodny charakter. Z powodzeniem występuje zarówno jako solistka, kameralistka, jak i muzyk orkiestrowy, choć zauważalne jest szczególne upodobanie muzyki operowej, jak i symfonicznej, i to tej właśnie dziedzinie Pani Sęk poświęca najwięcej swego czasu i ta dziedzina jest (analizując dorobek artystyczny) Jej najbliższą.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pani mgr Moniki Sęk pt.

„Bel canto i con bravura w kontekście twórczości obojowej Antonio Pasculli’ego. Inspiracje operą, trudności wykonawcze, różnice interpretacyjne” , napisana pod kierunkiem Profesora Jerzego Kotyczki składa się ze wstępu, rozdziału głównego oraz zakończenia i podsumowania.

Wstęp, posiada kolejne podpunkty, które zapoznają czytelnika z terminologią związaną z tematyką pracy, definicjami oraz wprowadzeniem w „Świat bel canto i con bravury”. Autorka wskazuje w tym rozdziale szereg podobieństw interpretacyjnych w muzyce operowej i instrumentalnej na podstawie twórczości kompozytorów opery włoskiej. Rozszerzeniem tego wydłużonego wstępu są opisy i krótkie analizy charakterystycznych utworów na obój, skomponowanych przez przedstawicieli stylu „bel canto”, m.in. Donizetti’ego (Sonata) i Bellini’ego (Concerto), co znacząco wzbogaca dysertację.

Rozdział drugi : Antonio Pasculli - „oboista i kompozytor”,

Rozdział ten uważam za „serce” całej pracy i jej najbardziej wartościową część ze względu na bogatą treść, jak i własne badania Pani Moniki dotyczące znaczenia opery w twórczości obojowej geniusza oboju, kompozytora, wirtuoza, dyrygenta nazywanego „Paganinim oboju”, Antonio Pasculli’ego.

Ogromnie się cieszę, iż w pracy doktorskiej Pani Sęk można odnaleźć tak wiele istotnych informacji na jego temat oraz muzyki, którą tworzył, gdyż utwory które pisał, są popularne i często grywane, ale wykonywane są bardzo często niewłaściwie. Odpowiednio prezentują je jedynie wybitni soliści wirtuozi, których nie tylko biegłość techniczna, ale i wiedza na temat muzyki operowej czy samej sztuki bel canta są obficie zgłębione, aby w utworach tych znaleźć znacznie więcej niż tylko popis wirtuozerii. Muszę w tym miejscu wyprzedzić fakty i już teraz nawiązać do dzieła artystycznego stwierdzając, iż Pani Sęk ta ogromna sztuka połączenia wiedzy z wirtuozerią, dała doskonały rezultat w postaci wspaniałego wykonania utworów Pasculli’ego!

Oprócz zamieszczonych w tym rozdziale życiorysu kompozytora, źródeł inspiracji w jego dziełach, analizy wybranych utworów, Pani Monika dużą uwagę przykładła do zgodnego ze stylem i charakterem wykonawstwa wybranych tematów arii operowych i do problematyki związanej z ich interpretacją. Większość opisywanych fragmentów utworu, jego motywów, opatrzone jest przykładami nutowymi, co znacząco ułatwia zrozumienie analizy poszczególnych motywów, czy całych części.

To, co opisuje Autorka dysertacji w tym podpunkcie rozdziału drugiego oraz w następnych analizujących trzy wybrane utwory (które są również dziełem

artystycznym załączonym na płycie CD) świadczy o Jej głębokiej wiedzy dotyczącej „świata opery”.

Wiedza Pani Moniki oraz wieloletnie (pomimo młodego) wieku doświadczenie dotyczące muzyki operowej(również ze względu na pracę w Operze Krakowskiej), pozwalają na piękny opis słowny jak i ten muzyczny w dziele artystycznym, który czyni pracę bardzo przydatną dla osób pragnących zgłębić tajniki muzyki operowej, bądź dla młodszych oboistów, którzy zetknęli się utworami Pasculli’ego i chcą popisać się wirtuozerią, ale nie bardzo wiedzą od czego zacząć.

Mam mały niedosyt dotyczący obszerności opisów, analiz, własnych wniosków, które są kompletne, ale zwyczajnie chciałoby się, aby były nieco dłuższe. Pracę czyta się bardzo dobrze i jest ciekawa, więc być może stąd mój niedosyt?

Zakończenie i podsumowanie odpowiednio nawiązujące do problematyki zagadnienia i wybranej tematyki dysertacji.

Styl, pisownia, odnośniki, prawidłowe.

Dziwi nieco stosunkowa uboga bibliografia tym bardziej, iż stan wiedzy Doktorantki na temat opisywanej problematyki oceniam bardzo wysoko.

Być może wypisane są jedynie źródła cytowane w pracy, stąd też brak w spisie innych pozycji, na podstawie których Pani Sęk swą wiedzę zdobywała.

Bardzo cenne są uwagi Autorki, dotyczące sposobów ćwiczenia trudnych, a wręcz „ciężkich” dla ręki oboisty fragmentów, do których wykonania potrzebna jest doskonała technika, lekkość, opanowanie oddechu permanentnego, szybkich tryli, gam, pasaży, które zaś ćwiczzone w nieodpowiedni sposób mogą sprawić kontuzję. Wskazówki, jakimi sposobami dolegliwości unikać, bądź jak je minimalizować, to bardzo cenne

źródło wiedzy dla potencjalnych wykonawców skrajnie trudnych technicznie utworów Pasculli'ego.

Opis dzieła artystycznego

Dzieło artystyczne składa się z trzech opisanych w pracy doktorskiej utworów Antonio Pasculli'ego, zarejestrowanych na nośniku cyfrowym:

- „Rimembranze del Rigoletto” na obój i fortepian.
- „Fantasia sull' opera Poliuto” na obój i fortepian.
- „Fantasia sull' opera Les Huguenots” na obój i fortepian.

Wszystkie trzy utwory, które nagrała Pani Monika ze względu na to, iż napisał je ten sam kompozytor w podobnym charakterze, cechuje ten sam styl, analogiczne walory muzyczne, jak i porównywalne trudności techniczne, dlatego nie będę szczegółowo opisywał kolejnych wirtuozowskich pasaży, czy np. istic „diabelskich” tryli w ostatniej na płycie fantazji. Trudność przygotowania tak pokrewnych, ale skrajnie trudnych utworów powoduje, iż łatwo zatracić w nich odpowiedni charakter.

O ile można by się pokusić o jeszcze szybsze tempa, jeszcze większą wirtuozerię zwłaszcza w finałach tychże utworów, o tyle chyba po raz pierwszy usłyszałem w nich (a słyszałem ich wiele) prawdziwe piękno, urok, dbałość o każdy element frazy. Tematy „śpiewane” cudownie słodkim dźwiękiem oboju, co stanowi ogromną trudność dla potencjalnego wykonawcy, gdyż do takich utworów wybiera się najczęściej „lekki” stroik obojowy, który brzmi jasno i przenikliwie, ale daje większą „swobodę” w artykulacji staccato i jest mniej męczący w długich frazach, niemal „niekończących się” pasażach i tym podobnych wirtuozowskich przebiegach. Owszem, taką jasną barwą z pewnością posługiwał się również sam mistrz Pasculli, co można wnioskować z pierwszych zarejestrowanych dostępnych do

dziś nagrań wybitnych oboistów z samego początku XX wieku, ale tym bardziej chciałbym podkreślić, iż aby uzyskać efekt wirtuozerii przy tak pięknym dźwięku nie idąc na kompromis pomiędzy wygodą wykonawczą, trudnością techniczną, a pięknem i subtelnością wykonania, jest zadaniem nadzwyczaj trudnym i w pełni zadanie to Pani Monice udało się wykonać jednocześnie prezentując niezwykle wysoki kunszt w swym nagraniu. Każdy początek dźwięku, sposób jego wibracji, przypomina zwłaszcza w tematach, głos sopranu czy altu z tym, że swą aksamitną barwą dźwięku Pani Monika niemal zawstydza operowe primadonny.

Element techniczny w każdym z trzech utworów wykonany jest w sposób nienaganny. Można by napisać z nagrania dyktando, gdyż wszystko nagrane jest z ogromną dbałością o wszelkie detale. „Ciepło” dźwięku powodują, iż słyszy się we wszystkich utworach piękno i wirtuozerię, a nie pusty popis palców, języka i cyrkowo długiej frazy. Znakomita współpraca z pianistą Panem Łukaszem Dębskim, którego inspirujące wstępy, sola, łączniki oraz doskonałe podążanie za głosem oboju dodają blasku i powodują, iż można zachwycać się wykonaniem wszystkich trzech utworów na bardzo wysokim poziomie artystycznym, czego wykonawcom gratuluję!

Wykonawcy:

Monika Sęk - obój

Łukasz Dębski - fortepian

Nagrania zrealizowano w roku 2019 w gmachu Akademii Muzycznej w Krakowie przy ulicy Świętego Tomasza 43 w Sali Koncertowej im. Krystyny Moszumańskiej - Nazar (realizator: mgr Kamil Madoń).

Konkluzja

Stwierdzam, iż doktorantka wykazała się głęboką wiedzą teoretyczną i praktyczną w zakresie swojej dyscypliny. Wysoki poziom zaprezentowany w dziele artystycznym oraz odpowiedni jego opis, przyczyni się z pewnością do popularyzacji prawidłowego wykonywania niezwykle wymagających utworów Antonio Pasculli'ego. Praca doktorska Pani magister Moniki Sęk, spełnia wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki(Dz.U. z 2017 r. poz.1789, późn. zm.).

Pracę doktorską przyjmuję.

dr hab. Arkadiusz Krupa
UMFC w Warszawie